

Homeopatie, jak ji vidí Český klub skeptiků Sisyfos

Homeopatie je stará dvě stě let. Její principy ani účinnost homeopatik nebyly nikdy prokázány, ale stále znovu a znovu se najdou léčitelé, lékaři, ale i ministerští úředníci, kteří homeopatii velebí, prosazují a snaží se ji zařadit do vědecké medicíny.

Přímo absurdní je nedávné zřízení subkatedry homeopatie v Institutu pro postgraduální vzdělávání ve zdravotnictví. A zcela neuvěřitelné je to, že ředitel tohoto státního zařízení s úsměvem odmítá názory odborníků a odmítá i pokyn ministerstva: subkatedru zrušit. Pokud jinde, třeba v Německu, jsou do výuky studentů přednášky o homeopatii zařazeny, pak studenty informují objektivně a kriticky o homeopatii vědci. U nás sami homeopaté svou diskutabilní disciplínu a její dogmatickou teorii vyučují.

Novináři samozřejmě vítají zajímavé spory mezi zastánci a odpůrci homeopatie, ale objektivní, věcné informace se veřejnosti a pacientům nedostanou. Podrobnou analýzu publikoval v odborných časopisech Český klub skeptiků Sisyfos, ale asi by bylo vhodné, aby i v denním tisku byly zveřejněny, alespoň heslovitě, základní fakta a argumenty proti homeopatii:

První homeopatický princip, podobné léčit podobným, dokazoval Hahnemann na příkladu chininu. Chinin u něho údajně vyvolal střídavou horečku, podobnou malárii, a proto právě je podle Hahnemanna chinin vhodným lékem proti malárii. Omyl: chinin vyvolává v toxické dávce podchlazení s následnou třesavkou, nikoli horečku. Chápeme Hahnemannův mylný dojem, teploměr tehdy ještě nebyl znám. Druhým je princip infinitezimálních, nekonečně malých dávek: čím více se látka ředí, tím má větší účinek. Největší, když při ředění zmizí poslední molekula. Věda ani běžná zkušenost ovšem nezná případ, kdy by se účinek zvyšoval ředěním a kdy by se po odstranění molekul v roztoku objevil a třepáním stále zvyšoval účinek jakéhosi mystického, nehmotného a nikdy nedokázaného léčivého ducha a jeho otisku. Tyto a všechny ostatní kuriózní principy homeopatie jsou mystikou, odporují zákonům fyziky, chemie a biologie, včetně zákonů termodynamiky a zákona o zachování energie.

Jiným bludem je přesvědčení homeopatů, že účinné jsou i takové látky, o nichž je známo, že nejsou schopny jakkoli s živými tkáněmi reagovat: kovové zlato, živočišné uhlí, kysličník křemičitý. Homeopaté po těchto látkách popisují stovky nejrůznějších příznaků, které kromě nich žádný lékař nikdy neviděl.

Homeopaté se také snaží dokázat účinnost nekonečně ředěných látek experimentálně. Podařilo se to údajně např. prof. Benvenistovi a řadě jiných. Když se však tyto experimenty zopakovaly, výsledek se nedostavil. Mnohokrát byla také prověřována účinnost homeopatik. Dva rozsáhlé soubory desítek současných homeopatických publikací byly hodnoceny jednak Kleijnenem, jednak Hillem s Doyonem. Závěr je jasný: hodnocené práce účinnost homeopatik neprokazují. Stejně dopadly stovky klinických experimentů v USA koncem minulého století a v Německu ve třicátých letech. Skončily neúspěchem, homeopatické fakulty byly zrušeny a homeopatie tam přechodně téměř zanikla.

Velké národní lékařské společnosti a lékařské komory v USA, Anglii, Německu i jinde homeopatii jednoznačně odmítly jako metodu mylnou a neúčinnou. Světový kongres farmakologů v r. 1992 v Itálii zaujal k homeopatii jasně negativní stanovisko právě tak, jako naše Farmakologická i Farmaceutická odborná společnost. Čs. lékařská společnost J. E. Purkyně vyloučila Homeopatickou společnost dnem 1.1. 1997 ze svých řad pro nevědeckost. Homeopaté však tvrdí,

že je jejich disciplína schválená Českou lékařskou komorou. Souhlas lékařské komory a také Vědecké rady Ministerstva zdravotnictví byl však pod tlakem homeopatů dán jen proto, že homeopatie může mít příznivý psychický, placebový efekt, ovšem stejný jako každá jiná lékařská nebo léčitelská metoda, a také proto, že homeopatika skutečně neškodí. Vyjádření lékařské komory, že homeopatii může provozovat kterýkoli lékař, dává jasně najevo, že žádné školení není zapotřebí, že rozsáhlé čebnice a Repertoria homeopatů nemají hodnotu žádnou. Ani tvrzení homeopatů, že homeopatika jsou považována podle našeho nového zákona o lécích za řádná léciva, není pravdivé: řádnými léky homeopatika nejsou, protože jejich účinnost není a ani nemůže být zkoušena. Na každém balení musí být informace, že jde o lék bez ověřené účinnosti. Je nepochybné, že spor o homeopatii není sporem odborným. Věcné argumenty mluví jasnou řečí. Zcela jasné je na druhé straně to, že prodej čisté vody za stokorunové částky je pro výrobce zajímavý. Homeopatie do současné medicíny, která je na vědeckém poznání založena, nepatří. Její místo je v oblasti medicíny nekonvenční, alternativní, kterou definujeme takto: "Její metody jsou založeny na předpokladu existence neprokázaných nebo iracionálních principů a sil, jsou v rozporu s vědeckými poznatky a jejich účinnost nebyla standardními vědeckými metodami prokázána." Udivuje jen jedna věc, že naše Ministerstvo zdravotnictví i naše nejvyšší lékařské instituce dovolí, aby byla veřejnost stále klamána a že nejsou schopny zřetelně formulovat a především široce publikovat svá stanoviska. Pacient má jistě svobodnou volbu lékaře a léčby, ale měl by být o skutečných možnostech léčebných metod pravdivě a z oficiálních míst informován.

Za Český klub skeptiků prof. MUDr. Jiri Heřt, DrSc.